

PRSTENI I POLJA

Neka je R neprazan skup, a $+$ i $\cdot$ binarne operacije skupa R . Uređena trojka $(R, +, \cdot)$ je **prsten** ako je

- (1) $(R, +)$ komutativna grupa,
- (2) $(R, \cdot)$ polugrupa (asocijativan grupoid),
- (3) operacija $\cdot$ je distributivna u odnosu na operaciju $+$, tj. za svako $x, y, z \in R$ važi

$$\text{leva distributivnost: } x \cdot (y + z) = x \cdot y + x \cdot z,$$

$$\text{desna distributivnost: } (y + z) \cdot x = y \cdot x + z \cdot x.$$

Napomena: Ako je operacija $\cdot$ komutativna dovoljno je proveriti samo jednu, npr. levu distributivnost jer iz nje i komutativnosti sledi i desna distributivnost. Inače se moraju proveravati obe distributivnosti.

Neutralni element operacije $+$, ako postoji, naziva se nula prstena i obično se označava sa 0 , a neutralni element operacije $\cdot$, ako postoji, naziva se jedinica prstena i obično se označava sa 1 .

Prsten $(R, +, \cdot)$ je:

- **prsten sa jedinicom** ako postoji neutralni elemenat multiplikativne operacije $\cdot$;
- **komutativan prsten** ako je operacija $\cdot$ komutativna;
- **domen integriteta** ako je komutativan prsten sa jedinicom (koja mora biti različita od nule prstena) u kome ne postoje delitelji nule, tj. u kome važi

$$a \cdot b = 0 \implies a = 0 \vee b = 0 \quad \text{ili} \quad a \neq 0 \wedge b \neq 0 \implies a \cdot b \neq 0.$$

- **polje** ako je $(R \setminus \{0\}, \cdot)$ komutativna grupa.

Svako polje je domen integriteta.

Svaki konačan domen integriteta je polje, ali za beskonačne to ne mora da važi.

U prstenu $(R, +, \cdot)$ za sve $a, b \in R$ važi:

- $a \cdot 0 = 0 \cdot a = 0$;
- $(-a) \cdot b = a \cdot (-b) = -(a \cdot b)$;
- $(-a) \cdot (-b) = a \cdot b$.

Primer:

	prsten	domen integriteta	polje
$(\mathbb{N}, +, \cdot)$	–, nema neutralni elemenat	/	/
$(\mathbb{Z}, +, \cdot)$	+	+	–, $(\mathbb{Z} \setminus \{0\}, \cdot)$ nema svaki elemenat inverzni
$(\mathbb{Q}, +, \cdot)$	+	+	+
$(\mathbb{R}, +, \cdot)$	+	+	+
$(\mathbb{C}, +, \cdot)$	+	+	+
$(\{3k \mid k \in \mathbb{Z}\}, +, \cdot)$	+	–, nema jedinicu	–, $(\{3k \mid k \in \mathbb{Z}\} \setminus \{0\}, \cdot)$ nema svaki elemenat inverzni

Prsten (polje) $\mathcal{R}_1 = (R_1, +, \cdot)$ je **potprsten** (**potpolje**) prstena (polja) $\mathcal{R} = (R, +, \cdot)$ ako je R_1 neprazan podskup od R , a operacije $+$ i $\cdot$ iz R_1 su restrikcije operacija $+$ i $\cdot$ iz R .

Neka su $\mathcal{R}_1 = (R_1, +_1, \cdot_1)$ i $\mathcal{R}_2 = (R_2, +_2, \cdot_2)$ prsteni (polja). Funkcija $f : R_1 \longrightarrow R_2$ je **homomorfizam** iz $\mathcal{R}_1$ u $\mathcal{R}_2$ ako za sve $x, y \in R_1$ važi

$$f(x +_1 y) = f(x) +_2 f(y) \quad \text{i} \quad f(x \cdot_1 y) = f(x) \cdot_2 f(y).$$

Ako je funkcija f još i bijekcija, tada se ona naziva **izomorfizam**.